

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampandonis@gmail.com

ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ Η άλλη πλευρά των νέων μέσων

Tην περασμένη εβδομάδα παρουσίασα τα θετικά της χρίστος των πλεκτρονικών υπολογιστών. Σήμερα θα δούμε τα αρνητικά. Μάλιστα πολλοί πιστεύουν ότι τα αρνητικά είναι περισσότερα από τα θετικά. Οι πιο πολλοί εστιάζουν ότι οι αρνητικές επιδράσεις τους αφορούν τις νέες γενιές. Και αυτό έχει εμπειρίεχε ένα μεγάλο μέρος αλήθειας. Οι επικριτές έχουν σαν κύριο επιχειρήματα το ότι η επαφή των παιδιών με μεγάλο όγκο πληροφοριών δεν είναι πάντα συνώνυμο της γνώσης.

Πράγματι, ο υπολογιστής από μόνος του δεν μπορεί να κάνει τα παιδιά πιο έξυπνα, παραγωγικά και αποτελεσματικά. Δηλαδή, η ύπαρξη και μόνο του όγκου πληροφοριών και η ικανότητα διαχείρισης του σε καμιά περίπτωση δεν εγγυώνται την πρόσκτη ουσιώδους γνώσης αυτών των πληροφοριών από πλευράς χρήστη. Και αυτό γιατί η διαδικασία της γνώσης, με τα διάφορα επίπεδα επεξεργασίας της πληροφορίας, αποτελεί μια περίπλοκη διεργασία. Βέβαια, οχετικές έρευνες επισημαίνουν ότι τα παιδιά με περισσότερη πρόσβαση στους υπολογιστές έχουν γενικά μεγαλύτερη επιτυχία στις σχολικές εξετάσεις. Ο συσχετιμός, όμως, αυτός, δεν μπορεί παρά να συνδυαστεί με το γεγονός ότι τα παιδιά με τη μεγαλύτερη πρόσβαση και μάλιστα από το σπίτι τους πρέρχονται κυρίως από τις πιο εύπορες οικογένειες, που ούτως ή άλλως τους προσφέρουν περισσότερα εφόδια. Το πρόβλημα, επομένως, μετατίθεται πλέον από το π μπορούν να κάνουν τα παιδιά με τους υπολογιστές στο πόσα από αυτά μπορούν να έχουν πρόσβαση στον υπολογιστή και εκτός σχολείου.

Το επόμενο ερώτημα που γεννάται είναι το κατά πόσο αντικειμενικές, αξιόπιστες και έγκυρες μπορεί να είναι οι πληροφορίες που αντλεί κάποιος από το διαδίκτυο; Στο διαδίκτυο ο κίνδυνος διάδοσης ανυπόστατων ειδήσεων, ο κίνδυνος παραπληροφόρησης και χειραγώγησης του δέκτη πληροφοριών είναι πολύ μεγαλύτερος από ό,τι στα άλλα MME. Επομένως, είναι ανάγκη να επιλέγουμε προσεκτικά τον πομπό στον οποίο εμπιστευόμαστε την ενημέρωση μας και να αξιολογούμε κριτικά τις πληροφορίες που δεχόμαστε. Ειδικοί επιστήμονες

και επικοινωνιολόγοι κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και προτείνουν τη δημιουργία ενός επίσημου φορέα που θα αναλάβει υπεύθυνα και αξιόπιστα το ρόλο του «φίλτραριόματος» των διάσπαρτων πληροφοριών και γνώσεων που προσφέρονται αφειδώς στο διαδίκτυο. Τα Πανεπιστήμια για παράδειγμα ή τα επίσημα ερευνητικά κέντρα ή άλλοι μη κερδοσκοπικοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί, θα μπορούσαν να βρουν μια φόρμα επεξεργασίας των πληροφοριών, που, χωρίς να παραβιάζει τις βασικές αρχές της ελεύθερης έκφρασης, θα παρέχει στον ανίδεο και ανυποψίαστο χρήστη του Ιντερνέτ, την απαραίτητη πιστοποίηση εγκρότης των πηγών.

Ο επόμενος κίνδυνος αφορά τα προσωπικά δεδομένα. Είναι γεγονός ότι, όποιος Ή/Υ είναι συνδεδεμένος με το Διαδίκτυο, μπορεί με μεγάλη ευκολία πλέον να παρακολουθείται. Αστυνομία και μυστικές υπηρεσίες έχουν ένα πανίσχυρο και ανεξέλεγκτο όργανο στα χέρια τους, που με το πρόσχημα της δίωξης του οργανωμένου εγκλήματος, μπορούν κατά βούληση να παραβιάζουν τα προσωπικά δεδομένα, να παγιδεύουν δηλαδή τηλέφωνα να υποκλέπτουν πλεκτρονικά μπνύματα και, γενικά, να έχουν πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που είναι αποθηκευμένη σε κάποιο server. «Κανείς δεν μπορεί να κρυφτεί από την Google!» Αυτό τον τίτλο είχε πρόσφατα δημοσιογραφικά έρευνα που παρουσίαζε τους οχετικούς κινδύνους. Οι ερευνητές ήταν οιαφέις και κατηγορηματικοί στις προειδοποιήσεις τους. «Προσοχή στην ποσότητα των πληροφοριών που δημοσιεύουμε εμείς οι ίδιοι στο Ιντερνέτ. Με το που ανεβάζεις κάτι στο Ιντερνέτ αυτομάτως παύεις να έχεις την κατοχή και τον έλεγχο αυτής της πληροφορίας». Η

δυνατότητα, λοιπόν, να παρακολουθείται ο χρήστης, να καταγράφονται και να αποθηκεύονται συνομιλίες, μπνύματα και προσωπικά δεδομένα αποτελεί σοβαρότατο κίνδυνο για την ελευθερία του ατόμου. Η Google και άλλες αντίστοιχες εταιρείες, σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών που προσφέρουν, καταγράφουν προσωπικά δεδομένα και με πλάγιους τρόπους αποκτούν το δικαίωμα να τα αξιοποιούν για εμπορικούς ή άλλους σκοπούς. Οι περισσότερες δεν έχουν συνειδητοποιήσει ακόμα τι πραγματικά συμβαίνει και πόσο επικίνδυνο είναι να είναι όλα διαθέσιμα, γνωστά και καταγράψιμα από όλους όλη την ώρα.

Επόμενο αρνητικό είναι οι κίνδυνοι από την κατάχρηση και ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τον περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων. Η πολύωρη καθημερινή ενασχόληση των παιδιών με τον υπολογιστή μπορεί να οδηγήσει στην απομόνωση και τη μοναξιά, ιδιαίτερα εκείνα που από την ιδιοσυγκρασία τους είναι εσωστρεφή. Η εικονική πραγματικότητα γίνεται υποκαταστατο ζωής και ο «άυλος ψηφιακός κόσμος» αποκόπτει τους εφήβους από την πραγματική ζωή, τη συνάντηση με τους ανθρώπους και τη ζωντανή επικοινωνία μαζί τους. Άλλωστε, η προσομοίωση της τεχνητής «πραγματικότητας» με την ίδια την πραγματικότητα εγκυμονεί τον κίνδυνο σύγχυσης, που οφείλεται στη λανθασμένη αντίληψη και εκτίμηση της ίδιας της πραγματικότητας ή και στην ψευδαίσθηση ότι ο άνθρωπος μπορεί ν' αλλάξει μια πραγματική κατάσταση τόσο εύκολα, όσο εύκολα ανασκευάζει την εικονική πραγματικότητα. Σημαντικές θεωρούνται και οι επιπτώσεις από τη συνεχή έκθεση στην ακτινοβολία των υπολογιστών ή τη συνακόλουθη καθιστική ζωή,

γεγονότα που μπορούν να προκαλέσουν δευτερογενή προβλήματα, όπως κόπωση, πονοκεφάλους και πόνους στη μέση, οφθαλμολογικές παθήσεις κλπ.

Σπν εκπαίδευση, με τη γενικευμένη χρήση των υπολογιστών, παραμονεύει ο κίνδυνος της τυποποίησης όπως ακριβώς έγινε με την είσοδο της μπχανής στην παραγωγική διαδικασία. Η έμφαση όμως στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των μαθητών σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να υποβαθμιστεί εξαιτίας της ευκολίας στην πρόσβαση στις πηγές της γνώσης. Δεν είναι αρκετό, δηλαδή, να έχει ο μαθητής ασκήσει τις δεξιότητες του στο χειρισμό πργραμμάτων που κάνουν προστιπή την πρόσβαση στον κόσμο των πληροφοριών, αλλά είναι πολύ πιο σημαντικό ειδικά σήμερα να καλλιεργήσει την ικανότητα να αναλύει, να ταξινομεί, να συγκρίνει πληροφορίες, να επιλέγει τις πιο πρόσφορες για κάθε περίπτωση ανακαλύπτοντας τις μεταξύ τους σχέσεις, να βρίσκει τα αίτια και τα αποτελέσματα γεγονότων, να απομάκρυνε την πραγματική αξία έργων κτλ.

Επίσης αρνητική επίδραση μπορεί να υπάρχουν στις συνήθειες και συμπεριφορές των νέων οι οποίες τυποποιούνται και παράλληλα οι μορφές της ψυχαγωγίας γίνονται όλοι και πιο ρηχές. Μπροστά στα μάτια μας, οι συνήθειες και συμπεριφορές των παιδιών μετατρέπονται βαθιμαία σ' ένα πλέγμα στοιχειωδών ανακλαστικών, οι μορφές της ψυχαγωγίας γίνονται όλοι και πιο ρηχές, οι προσδοκώμενες συναναστροφές καταλήγουν σε τυπικές διεκπεραιώσεις «γνωριμιών» μέσω e-mail, οι φίλιες μετριούνται με τα ρεκόρ συλλογής υπογραφών του Facebook και το καταστάλαγμα των εντυπώσεων επιτακύνεται μέχρις ότου οι συγκίνησεις αφανιστούν.

Γονείς προσοχή!!!! Αν ο υποτιθέμενος κοσμοπολιτισμός της περιπλάνων στα ψηφιακά τοπία μοιάζει να στερεί από τα παιδιά τη δυνατότητα να θέσουν επιτακτικά το αίτημα επαφής με τους γονείς, αυτοί είναι τώρα οι κερδισμένοι. Ο παιδόκομος υιοθετεί φανατικά και μετά χαράς τους αυτοματισμούς του χειρισμού των πλήκτρων Enter και Delete, οι δε γονείς αποκτούν την ένοχη αλλά πολυπόθητη πουχία τους. Το ίδιο και οι δάσκαλοι.

